

Arne Sørås:

Lesetekster: 5.Mos.10,17-21 Gud hjelper farløse og innflyttere
Rom.13,8-10 Elsk din neste som deg selv

Prekentekest Matt 5, 43-48 Elsk dine fiender.

1. Tekstgjennomgåelse

Vi er midt inne i Jesu bergpreken og i avslutningen av det avsnittet som kalles "Antitesene" (5, 21 – 48). Det er 6 underavsnitt som alle begynner med "Dere har hørt det er sagt til de gamle" eller lignende uttrykk, og så følger: "Men jeg sier". Jesus trekker fram tema fra Moseloven, aktualiserer og kommenterer flere bud som tilhørerne kjente og gir dem et nytt og dypere innhold. Avsnittet rammes inne av kravet om at disiplenes rettferdighet må overgå fariseernes rettferdighet (v.20) og det ultimale, altomfattende "Vær da fullkomne, likesom deres himmelske Far er fullkomne" (v.48).

Vår tekst omhandler kjærlighet til vår neste og er en avslutning og oppsummering av avsnittet. Jesus siterer i v.43 fra 3.Mos 19,18 og tilføyer det som var den tids oppfatning og tolkning av loven, nemlig at det bare var overfor troende jøder at kjærlighetsbudet gjaldt. Utenforstående skulle møtes med hat og forakt. I Qumran skiftrullene kan en lese om Esserne: "...at de skulle elske alle lysets sønner..., og hate alle mørkets sønner".

Dette imøtegår Jesus på en radikal måte. Kjærlighetsbudet gjelder overfor alle. Det understrekes også i fortellingen om den barmhjertige samaritan. (Luk 10,25 ff.) Det er snakk om en helt ny måte å tenke på. Vi skal leve som disipler med utgangspunkt i Guds universelle kjærlighet. Han lar sin sol gå opp over onde og gode. Han elsker dem som har gjort opprør mot ham, dem som står ham imot. Slik er vi skyldige å elske. "Vi elsker fordi han elsket oss først" (1.Joh 4,19)

Når Jesus sier: "Men jeg sier dere" så signaliserer det mye mer enn bare en ny tolkning. Utsagnet signaliserer autoritet. Han stiller seg med dette over Moses, alle profetene og datidens skriftlærde. Dette merket også hans tilhørere. (7, 28-29) Han taler som lovgiveren selv, og varsler med det Guds nærvær i verden og at den nye tidsalder er i ferd med å bryte inn.

Kravet om fullkommenhet beveger seg på to nivå. Det er snakk et krav som vi aldri kan oppfylle fordi det i denne verden alltid vil henge ufullkommenhet ved oss. Men en dag oppleve det, når det ufullkomne er lagt i grav og det fullkomne reiser seg i oppstandelsen. Men det handler ikke bare om en fjern drøm, for det er allerede nå snakk om å få del i guddommelig natur, noe fullkomment som tilbys oss, noe som blir gitt oss; nemlig Jesu fulkommenhet. Derfor ligger det i v.48 både et krav og et tilbud.

Det er det greske ordet "teleios" som er oversatt med fullkommen. R.T.France (1985) skriver i sin kommentar:

Telieos omfatter mer enn moralsk fullkommenhet, det indikerer fullstendighet, helhet, et liv fullstendig integrert i Guds vilje, noe som vil reflektere hans karakter. Jesu ord er et ekko fra 3.Mosebok 19,2: Dere skal være hellig, for jeg er hellig. Paulus bruker det samme ordet om åndelig *modenhet* i 1.Kor 2,6; 14,20; Phil 3,15. (p.127)

Er det ikke nettopp i kjærligheten at det fullkomne åpenbares og prøves?

2. Forslag til prekendisposisjon

- a. Bergprekenen løfter budene og Guds vilje med våre liv, bort fra teori og teologiske diskusjoner og plasserer dem midt i vår hverdag. Her blir vi utfordret til hverdagskristendom.
- b. På tross av vår ufullkommenhet underviser han oss, har tro på oss og sender oss ut verden for å bygge sin kirke og representere den fullkomne Gud.
- c. Å møte disse ultimale krav uten en livgivende forbindelse til Jesus fører enten til en umenneskelig moralisme eller til en uvirkelig verdensflukt. Redningen ligger i at Jesus ikke bare krever, men han gir det han krever.
- d. Hva er da sann kjærlighet? Ikke berusende følelser og tomme ord, men *agape*; den selvoppofrende, selvhengivende og tjenende kjærlighet. Det er snakk om å gjøre. Det er snakk om handling og om å gi hjelp til de som trenger det, uansett hvem de er, hvor de kommer fra, hva slags meninger de har, uavhengig av hudfarge, kultur eller språk. Enten de er etnisk norske eller innvandrere. De skal ikke engang skilles mellom venn og fiende.
- e. Det er imot fornuften å elske fiender. Men våger vi spranget vil forunderlige ting skje. Ytre makt kan tvinge til lydighet, men kjærligheten har makt til å omskape innenfra. Bjørnson taler om "kjærlighetens omskapermakt"
- f. Trekk inn epistelteksten Rom 13, 8 "Bli ikke noen skyldig, annet enn det å elske hverandre." Enda mer konkret er Gal 6,3 "Bær hverandres byrder, og oppfyll på den måten Kristi lov"

2. Forslag til historier

Les og gjenfortell kap.2 -4 fra *De elendige* av Victor Hygo

Møte mellom Jean Valjean og biskopen av Digne. Spesielt talende er scenen der biskopen i stedet for å kreve tilbake det stjålne sølvtøyet også gir Jean Valjean lysestakene. Biskopen praktiserte mot all fornuft Jesu ord om å elske sin neste, om ta imot en fremmed, om å gå en ekstra mil med noen. Biskopens avskjedsord til Jean Valjean er vel verd å grunne på: *Jean Valjean, min bror, De tilhører ikke lenger det onde, men det gode. Jeg har kjøpt Deres sjel for dette. Jeg unndrar den fortapelsen og gir den til Gud. Farvel.*"

Møtet forandret Jean Valjeans liv. Lysestakene fulgte ham som et symbol hele livet. Vi møter dem igjen i rommet der Jean Valjean dør.

3. Salmeforslag

NoS 727 Guds kjærleik er som stranda
NoS 728 Herre du vandrer forsoningens vei
S97 122 På veiene ute i verden
NoS 698 Å leva, det er å elska

4. Forsalg til bønn

Meditasjon kring Herrens bøn

T: Fra Mellom-Amerika O: Jorun Elisabeth Berstad Weyde etter Per Haling (Sverige)

Fader vår, du som er hos oss på jorda, lat namnet ditt helgast hos dei som svelt,
som deler brødet og songane sine.

Lat riket ditt koma, eit frodig landskap, som flyt av melk og honning.

Lat oss gjere din vilje ved å reise oss når alle andre blir sitjande, ved å heve
røystene våre når alle andre er tause.

Du gir oss det brødet vi treng i fuglesangen, i kornunderet.

Tilgi oss når vi er tause overfor urett, når vi grev ned draumane våre, når vi ikkje
deler brød og vin, kjærleik og eigedom mellom oss no.

Lat oss ikkje bli freista, til å stenge døra av frykt, til å misse motet i møte med svolt
og urett, til å løfte same våpen som fienden, men frels oss frå det vonde, og lat oss
ikkje halde opp med å leite etter kjærleik, sjølv om stien er vanskeleg å sjå, sjølv om
vi fell; så lærer vi å kjenne ditt rike som blir til midt iblant oss i all æve. Amen